

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Марія ВОЛОЩУК
Василь ВОЛОЩУК
Олексій САФРОНЯК

ЛАТИНСЬКА МОВА

Підручник

За загальною редакцією М. Волощук

Видання третє, доповнене

Львів
ЛНУ імені Івана Франка
2023

УДК 811.124'36(075.8)

В 68

Рецензенти:

канд. філол. наук, доц. *Г. М. Загайська*
(Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича);

канд. філол. наук, доц. *Е. В. Швед*
(Ужгородський національний університет);

д-р філос. наук, проф. *П. А. Содомора*
(Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 58/11 від 29.11.2023 р.*

Волошук Марія

В 68 Латинська мова : підручник / Марія Волошук, Василь Волошук,
Олексій Сафроняк ; за заг. ред. М. Волошук. – Вид. 3-тє допов. – Львів :
ЛНУ імені Івана Франка, 2023. – 464 с.

ISBN 978-617-10-0834-2.

Пропонований підручник містить систематичний виклад граматики латинської мови. Увесь навчальний матеріал розділений на 45 занять, у яких послідовно розглянуто питання морфології та синтаксису.

Практичні завдання, що сприятимуть кращому засвоєнню матеріалу і полегшать самостійне (позааудиторне) вивчення окремих тем, вирізняються різноманітністю. Це граматичні вправи, вправи на переклад (з латинської і на латинську мову), а також широкий вибір латинських текстів для перекладу.

Для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів.

УДК 811.124'36(075.8)

© Волошук Марія, Волошук Василь,
Сафроняк Олексій, 2017

© Волошук Марія, Волошук Василь,
Сафроняк Олексій, 2023

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2023

ISBN 978-617-10-0834-2

Вступ

Запропонований підручник призначений для студентів гуманітарних спеціальностей. У ньому викладено теорію та підбрано вправи до відповідних тем. Він складається із вступу, фонетики, морфології, синтаксису, додатка, хрестоматії, словника крилатих виразів, латинсько-українського та українсько-латинського словників.

У вступі подано відомості про походження латинської мови та її важливе значення для підвищення духовності, розвитку логічного мислення, розширення загальноосвітнього кругозору, підготовки спеціалістів відповідного профілю.

Теоретичний матеріал (фонетика, морфологія, синтаксис) поділений на 45 занять, які містять вправи, тексти та крилаті вирази, підібрані згідно з темами. Практичне завдання включає декілька пунктів: вправи на утворення граматичних форм і синтаксичних конструкцій, переклад окремих речень з латинської і на латинську мову. Після вправ запропоновано декілька латинських текстів для перекладу. Різноманітність і об'єм практичної частини дає викладачеві можливість широкого вибору матеріалу на закріплення теми як під час занять, так і для позааудиторної роботи студентів.

У додатку висвітлено багато питань, необхідних не лише студентам-“класикам”, але корисних і цікавих усім, хто вивчає латинську мову. Це особливості транскрипції грецьких літер, римський календар, римські імена, грошова система і міри, звичайні скорочення.

У хрестоматії подано уривки лише оригінальних прозових і поетичних творів найбільш відомих античних авторів. Студенти можуть також ознайомитися з відомим твором Миколи Гусовського “Пісня про зубра” та окремими зразками новолатинської літератури.

Словники містять лексику, необхідну для перекладу з латинської мови та на латинську. При цьому у латинсько-українському словнику над кожним довгим складом стоїть знак довготи для того, щоб легше було зробити метричний аналіз віршів при вивченні римського віршування. Знак короткості у більшості випадків не стоїть на короткому складі, це означає, що коли над голосним немає значка, то він короткий. Однак у вправах позначений передостанній довгий склад у слові, що дасть змогу студентам читати з правильним наголосом.

Під час підготовки підручника були використані усі доступні авторам навчальні матеріали з латинської мови (українською та іноземними мовами), [а також “Грамматика латинского языка”. Частина 2 (практична) С. І. Соболевського, “Историческая грамматика латинского языка” Й. М. Тронського, латинсько-російський словник Й. Х. Дворецького і частково російсько-латинський словник І. М. Громики].

У цьому підручнику окремі розділи та види робіт підготували: *В. М. Волощук*: вступ, заняття № 1, 2, 13–16, 21 (вправи, текст), 22 (вправи 1, 2, тексти), 29 (вправи, текст), хрестоматія, *Gaudeamus*, молитви (*Pater noster*; *Ave, Maria*; *Credo*); *М. В. Волощук*: передмова, заняття № 3–12, 17 (§ 51, вправи 2, 4б, текст *De lupis esurientibus*), 18 (вправи 4), 19 (вправи 4, текст *De pugna Marathonica*), 20 (вправи, тексти), 23–28, 32 (вправа 4, тексти), 33–42, 43 (§ 123, вправа 2б, тексти), 44, 45, додаток, латинсько-український та українсько-латинський словники; доцент кафедри класичної філології Львівського національного університету імені Івана Франка *О. В. Сафроняк*: заняття № 17 (§ 50, 52, вправи 1, 3, 4а, текст *De Achille*, крилаті вирази), 18 (§ 53, 54, вправи 1, 2, 3, текст, крилаті вирази), 19 (§ 55, вправи 1, 2, 3, текст *De diebus*, крилаті вирази), 20 (§ 56, 57, крилаті вирази), 21 (§ 58, 59, крилаті вирази), 22 (§ 60, 61, вправа 3, крилаті вирази), 29 (§ 84 – 87, крилаті вирази), 30 (§ 88, 90, таблиці числівників, крилаті вирази), 31 (§ 92, 93, крилаті вирази), 32 (§ 94, вправи 1, 2, 3, крилаті вирази), 43 (§ 121, 122, вправи 1, 2а, крилаті вирази).

Автори висловлюють щирю подяку докторові філологічних наук, професорові кафедри класичної філології Львівського національного університету імені Івана Франка В. П. Маслоку за зауваження і поради, які були взяті до уваги під час написання підручника.

Латинська мова (Lingua Latīna) – це мова стародавніх жителів Лацію (Latium), невеликої області у середній Італії. Жителі Лацію називалися латинами (Latīni), а їхня мова – латинською.

Саме Лацію пощастило – згідно з традиційною римською легендою – прийняти Енея, який утік із захопленої греками Трої, а його далекому нащадку Ромулу судилося стати засновником і першим царем Риму (753 р. до н. е.). І власне Рим, на перших порах всього лише столиця Лацію, дякуючи своїй завойовницькій політиці, заволодів спочатку всією Італією, а потім і басейном Середземного моря та став столицею Римської імперії. І хоч влада та політичний вплив римлян розповсюджувалися далеко за межі Лацію, і їхня мова стала мовою усієї імперії, її і надалі називали латинською. Під впливом стародавньої культури Греції (підкорилася Риму у II ст. до н. е.) римляни створили свою яскраву та багату культуру. Поряд з іменами відомих грецьких мислителів, поетів, митців, таких, як Демокрит, Аристотель, Гіппократ, Есхіл, Арістофан, Фідій та інших, по праву стоять імена видатних представників римської культури – Лукреція, Вергілія, Горація, Овідія, Ціцерона, Цельса.

У V ст. н. е. Римська імперія розпалася, але спадщина її (мова, література, право, освіта, релігія, наука) продовжувала жити, перейнята варварськими державами Європи, які лише зароджувалися. Довгий час, більше ніж тисячу років, латинська мова була єдиною мовою письменства, бо живі народні мови використовувалися здебільшого для побутових відносин. Ще в епоху Відродження бути освіченим означало володіти латиною. Зберігався сформульований у часи пізньої античності поділ людей на litterāti – освічених, тих, що знають латинську мову, і illitterāti, або idiōtae – неосвічених, які володіють лише рідною мовою.

Вивчаючи античну літературу, історію, культуру, античні мови, ми звертаємося до нашої європейської історії та її осмислення у нашій культурі. Головна мета вивчення античних мов – це пошук джерел, культурних зв’язків, духовної спадщини, істинного гуманізму. Одне з перших латинських слів, яке знають учні, – найбільш високе за змістом, – слово homo – *людина*, а також humānus – *людський*. Звідси “гуманізм”, “гуманний”. Дуже важливо, особливо сьогодні, звернути увагу, що, з огляду на етимологію слова humus (*земля*), гуманізм пе-

редбачає гуманне, уважне ставлення не тільки до подібних на себе, але й до землі. Існує думка, що без гуманізму, який виховується гуманітарною освітою, побудованою на класичній традиції, інтелект не лише недостатній, але й небезпечний.

Знання античної культури допомагає зближенню нашого суспільства з європейською цивілізацією і сприяє розвитку складного загальноісторичного процесу – процесу визволення від варварства. А саме вивчення латинської мови з її афоризмами, які увібрали в себе усю античну мудрість багатьох поколінь, читання античних авторів з інтерпретацією їх текстів найбільше сприяють “деварваризації” нашого суспільства, гуманізації політичної та загальнокультурної сфер суспільного життя.

Не менш важливу роль латинська мова виконує у підвищенні духовності людини. В античні часи вважали, що все, що робить людина як *homo sapiens*, повинно бути досконалим, а звичайне слово, термін може слугувати джерелом емоцій, може виховувати.

Величезна цінність латинської мови полягає у підготовці високоосвічених спеціалістів з глибокими знаннями філологічної термінології, у розумінні глибинних зв'язків рідної мови з багатьма індоєвропейськими. І немає кращого способу ввести учня у світ Мови, ніж вивчення латинської мови, яка є однією з найстаріших індоєвропейських мов, спорідненою з германською, слов'янською, іранською, індійською та деякими іншими. Вивчення латини формує історичний погляд на мови та їх розвиток, допомагає краще зрозуміти мовні явища, які продовжують жити у сучасних мовах. Добре відомо, що латинська та грецька мови, які заклали основи світової наукової термінології, до сьогоднішнього дня є джерелом творення нових термінів.

Своє значення латинська мова не втратила і сьогодні. Вона живе не лише у сучасних романських мовах, словами латинського і грецького походження багата лексика кожної з європейських мов, у тому числі і слов'янських, наприклад: республіка, прогрес, культура, університет, факультет, студент і т. д.

Чимало лексичних запозичень з латинської мови є в українській мові. Це стосується не лише наукової термінології, яка у більшості є міжнародною, але й загальноживаних слів. Вони так глибоко про-

никли в нашу мову, що ми не сприймаємо їх як слова іншомовного походження. Наприклад, *scrinium* (скриня), *acētum* (оцет), *vinum* (вино), *coepula* (цибуля), *kalendarium* (календар), *corōna* (корона), *composta* (капуста), *lectio* (лекція), *color* (колір), *cultūra* (культура) та багато інших.

Тривалий час латинська мова була мовою наукових і мистецьких творів. Вона живе у друкованому слові, розширює загальноосвітній кругозір, розвиває логічне мислення і сприяє загальній лінгвістичній підготовці, долучаючи нас до загальнолюдських цінностей.

Недостатнє знання античних мов упродовж останнього сторіччя спричинило величезну шкоду розвитку багатьох гуманітарних дисциплін у нашій країні. Латинська мова необхідна філологу при вивченні античної та середньовічної літератури, мовознавства, зокрема, історичної граматики індоєвропейських мов, для проведення наукових досліджень. Навіть глибоке і ґрунтовне розуміння рідної мови буде неможливим без знання латинської мови. І нарешті, щоб ближче ознайомитися з європейською культурою, необхідно осягнути її джерело – античну культуру.

Класична філологія завжди вважалася дисципліною, яка давала чудову загальну освіту, яку здобували раніше у класичних гімназіях, а сьогодні – лише у межах університетського курсу.

Згідно з недавно проведеним за кордоном соціологічним дослідженням серед провідних керівників великих фірм, концернів, банків та інших індустріально-промислових і фінансових установ найбільш успішними виявилися ті, котрі закінчили гуманітарні гімназії з вивченням античних мов. Від колег з іншою освітою їх вигідно відрізняли духовні та розумові здібності реагувати на навколишній світ, грамотно ставити запитання та знаходити правильні відповіді на них, широкий кругозір і загальногуманітарний підхід до людей та проблем.

З недавнього часу в нашу лексику увійшло поняття “загальноєвропейський дім”, який розділений на багато національних “квартир”. Однак народи, які тут живуть, об’єднує загальна історія та традиції, усі вони мають один фундамент, який був закладений античною греко-латинською цивілізацією. Її спадщину, як основу європейської цивілізації, використовує вся європейська культура, побудована як діалог з античністю, з її невмирущими цінностями.

ЗМІСТ

Вступ	3
Фонетика	8
Lectio prima	8
§ 1. Латинський алфавіт	8
§ 2. Голосні та сполучення голосних.....	10
§ 3. Приголосні та сполучення приголосних.....	10
Lectio secunda	13
§ 4. Accentus (наголос).....	13
§ 5. Поділ слів на склади	14
§ 6. Довгота і короткість складів	14
Морфологія	16
Lectio tertia	16
§ 7. Частини мови.....	16
§ 8. Substantivum (іменник).....	16
§ 9. Numerus (число)	17
§ 10. Casus (відмінок).....	18
§ 11. Declinatio (відміна).....	18
§ 12. Declinatio prima (перша відміна) (осонова на ā).....	19
§ 13. Відмінювання допоміжного дієслова sum, esse (бути) у теперішньому часі дійсного способу	21
Lectio quarta	22
§ 14. Verbum (дієслово).....	22
§ 15. Coniugatio (дієвідміна).....	24
§ 16. Praesens indicativi activi (теперішній час дійсного способу активного стану)	24
§ 17. Дієслова третьої дієвідмини на-іо	25
§ 18. Imperativus praesentis activi наказовий спосіб теперішнього часу активного стану	26
§ 19. Порядок слів у простому реченні	27

Lectio quinta	29
§ 20. Declinatio secunda (друга відміна) (осонва на <i>ō</i>)	29
§ 21. Особливості відмінювання іменників другої відміни	31
§ 22. Вживання прийменників in і sub	32
Lectio sexta	35
§ 23. Adiectivum (прикметник).....	35
§ 24. Прикметники першої–другої відмін.....	35
§ 25. Pronomen (займенник)	37
§ 26. Pronomina possessiva (присвійні займенники).....	37
§ 27. Adiectiva pronominalia (займенникові прикметники).....	38
Lectio septima	41
§ 28. Pronomina personalia (особові займенники).....	41
§ 29. Pronomen reflexivum (зворотний займенник)	41
Lectio octava	44
§ 30. Praesens indicativi passivi (теперішній час дійсного способу пасивного стану)	44
§ 31. Infinitivus prsentis passivi (неозначена форма теперішнього часу пасивного стану).....	44
§ 32. Imperativus praesentis passivi (наказовий спосіб теперішнього часу пасивного стану)	45
§ 33. Заміна активної конструкції на пасивну	45
Lectio nona	48
§ 34. Imperfectum indicativi activi et passivi (минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів).....	48
§ 35. Imperfectum indicativi sum, esse	49
Lectio decima	51
§ 36. Futurum I (primum) indicativi activi et passivi (майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів).....	51
§ 37. Futurum I (primum) indicativi sum, esse.....	52
§ 38. Imperativus futuri activi et passivi (наказовий спосіб майбутнього часу активного та пасивного станів)	52
§ 39. Imperativus futuri activi sum, esse	54

Lectio undecima	55
§ 40. Declinatio III (tertia) (третя відміна іменників) (осонова на приголосний або ї)	55
§ 41. Утворення nominativus singularis у іменників третьої відміни	57
Lectio duodecima	60
§ 42. Три типи у третій відміні іменників	60
Lectio tertia decima	65
§ 43. Declinatio III. Masculina (третя відміна іменників. Чоловічий рід)	65
§ 44. Винятки щодо роду	65
Lectio quarta decima	67
§ 45. Declinatio III. Feminina (третя відміна іменників. Жіночий рід) ..	67
§ 46. Винятки щодо роду	68
Lectio quinta decima	71
§ 47. Declinatio III. Neutra (третя відміна іменників. Середній рід)	71
§ 48. Винятки щодо роду	71
Lectio sexta decima	73
§ 49. Особливості відмінювання деяких іменників третьої відміни	73
Lectio septima decima	79
§ 50. Прикметники третьої відміни	79
§ 51. Participium (дієприкметник)	81
§ 52. Participium praesentis activi (дієприкметник теперішнього часу активного стану)	81
Lectio duodevicesima	84
§ 53. Declinatio IV (quarta) (четверта відміна іменників) (осонова на ū) ...	84
§ 54. Особливості відмінювання іменників четвертої відміни	85
Lectio undevicesima	89
§ 55. Declinatio V (quinta) (п'ята відміна іменників) (осонва на ē)	89
Зведена таблиця відмінкових закінчень іменників першої–п'ятої відмін ...	90
Lectio vicesima	93
§ 56. Pronomina demonstrativa (вказівні займенники)	93
§ 57. Pronomina determinativa (означальні займенники)	94

Lectio vicesima prima	97
§ 58. Pronomina relativa (відносні займенники).....	97
§ 59. Pronomina interrogativa (питальні займенники).....	98
Lectio vicesima secunda	100
§ 60. Pronomina indefinita (неозначені займенники).....	100
§ 61. Pronomina negativa (заперечні займенники).....	102
Lectio vicesima tertia	104
§ 62. Система часів у латинській мові.....	104
§ 63. Основні способи утворення дієслівних форм <i>perfectum</i> і <i>supinum</i>	104
§ 64. <i>Perfectum indicativi activi</i> (минулий час доконаного виду дійсного способу активного стану).....	106
§ 65. <i>Infinitivus perfecti activi</i> (наеозначена форма минулого часу доконаного виду активного стану).....	106
Lectio vicesima quarta	109
§ 66. <i>Plusquamperfectum indicativi activi</i> (давноминулий час дійсного способу активного стану).....	109
§ 67. <i>Plusquamperfectum indicativi sum, esse, fui</i>	109
§ 68. <i>Futurum II (exactum) indicativi activi</i> (майбутній час доконаного виду дійсного способу активного стану).....	110
§ 69. <i>Futurum II (exactum) indicativi sum, esse, fui</i>	110
§ 70. Синкоповані форми.....	110
Lectio vicesima quinta	113
§ 71. <i>Supinum</i> (Супін).....	113
§ 72. <i>Participium perfecti passivi</i> (дієприкметник минулого часу доконаного виду пасивного стану).....	114
§ 73. Часи системи перфекта пасивного стану.....	115
§ 74. <i>Infinitivus perfecti passivi</i> (неозначена форма минулого часу доконаного виду пасивного стану).....	116
§ 75. <i>Infinitivus futuri passivi</i> (неозначена форма майбутнього часу пасивного стану).....	117
Lectio vicesima sexta	120
§ 76. Ступені порівняння прикметників.....	120
§ 77. Синтаксис відмінків при ступенях порівняння прикметників.....	122

Lectio vicesima septima	125
§ 78. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників	125
§ 79. Неповне утворення ступенів порівняння прикметників	126
Lectio duodetricesima	130
§ 80. Adverbium (прислівник).....	130
§ 81. Утворення прислівників	130
§ 82. Ступені порівняння прислівників.....	132
§ 83. Особливості утворення ступенів порівняння прислівників.....	133
Lectio undetricesima	136
§ 84. Numerale (числівник).....	136
§ 85. Numeralia cardinalia (кількісні числівники).....	136
§ 86. Відмінювання кількісних числівників	137
§ 87. Узгодження числівників з іменниками.....	138
Lectio tricesima	140
§ 88. Numeralia ordinalia (порядкові числівники).....	140
§ 89. Numeralia distributiva (розділові числівники).....	141
§ 90. Numeralia adverbia (прислівникові числівники).....	142
§ 91. Позначення римських чисел	142
Lectio tricesima prima	149
§ 92. Verba deponentia (відкладні дієслова).....	149
§ 93. Verba semideponentia (напіввідкладні дієслова)	151
Lectio tricesima secunda	154
§ 94. Дієслова, складенні з sum, esse	154
Lectio tricesima tertia	158
§ 95. Gerundium (герундій).....	158
§ 96. Participium futuri activi (дієприкметник майбутнього часу активного стану).....	159
§ 97. Coniugatio (I) periphrastica activa (описова дієвідміна (перша) активного стану).....	160
Lectio tricesima quarta	165
§ 98. Gerundivum (герундив).....	165
§ 99. Герундив у функції означення	166

§ 100. Coniugatio (II) periphrastica passiva (описова дієвідміна (друга) пасивного стану)	166
Lectio tricesima quinta	173
§ 101. Infinitivus (неозначена форма).....	173
§ 102. Синтаксичний зворот Accusativus cum infinitivo.....	174
§ 103. Синтаксичний зворот Nominativus cum infinitivo	176
Lectio tricesima sexta	180
§ 104. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus	180
Lectio tricesima septima	185
§ 105. Praesens coniunctivi activi et passivi (теперішній час умовного способу активного і пасивного станів).....	185
§ 106. Praesens coniunctivi sum, esse, fui.....	186
§ 107. Вживання умовного способу в незалежних реченнях.....	186
Lectio duodequadragesima	190
§ 108. Imperfectum coniunctivi activi et passivi (минулий час недоконаного виду умовного способу активного і пасивного станів)	190
§ 109. Imperfectum coniunctivi sum, esse, fui	192
§ 110. Підрядні речення мети з ut (ne) finale.....	192
§ 111. Підрядні додаткові речення з ut (ne) obiectivum.....	192
Lectio undequadragesima	196
§ 112. Perfectum et plusquamperfectum coniunctivi activi et passivi (минулий час доконаного виду і давноминулий час умовного способу активного і пасивного станів)	196
§ 113. Підрядні речення часу	197
Lectio quadragesima	202
§ 114. Verba anomala (неправильні дієслова).....	202
Lectio quadragesima prima	210
§ 115. Verba anomala (неправильні дієслова, продовження).....	210
§ 116. Verba defectiva (неповні дієслова).....	211
§ 117. Verba impersonalia (безособові дієслова).....	214

Lectio quadragesima secunda	219
§ 118. Consecutio temporum (послідовність часів)	219
§ 119. Quaestio obliqua (непряме питання).....	220
§ 120. Підрядні речення із сполучником quin.....	220
Lectio quadragesima tertia	223
§ 121. Підрядні наслідкові речення	223
§ 122. Підрядні речення причини	223
§ 123. Підрядні пояснювальні речення	224
Lectio quadragesima quarta	227
§ 124. Підрядні умовні речення	227
§ 125. Підрядні допустові речення	229
§ 126. Підрядні порівняльні речення.....	230
Lectio quadragesima quinta	233
§ 127. Підрядні відносні речення	233
§ 128. Attractio (assimilatio) modi (уподібнення способу).....	234
§ 129. Oratio obliqua (непряма мова)	234
ДОДАТКИ	238
Старогрецький алфавіт і особливості транскрипції грецьких літер.....	238
Наголос.....	239
Особливості вимови деяких звуків та їх сполучень	239
Дифтонги	239
Особливості вимови і написання деяких приголосних	240
Римський календар	241
Міри та грошова система	246
Римські імена.....	247
Звичайні скорочення.....	248
Синтаксис відмінків.....	250
Позначення місця, простору, часу	258
Praepositiones	260
Coniunctiones	261
Interiectiones.....	262
Словоутворення.....	263
Основи римського віршування	267

Основні види віршів	268
Стилістика.....	270
Тропи.....	272
Фігури	274
Порядок слів у реченні	276
ХРЕСТОМАТІЯ	278
Cornelius Nepos. Vitae. Hannibal.....	278
Gaius Iulius Caesar. Commentarii de bello Gallico.....	284
Marcus Tullius Cicero. In Catilinam oratio I in senatu habita	289
Titus Livius. Ab urbe condita.....	298
Publius Cornelius Tacitus. Annales.....	301
Publius Ovidius Naso. Metamorphoses	306
Tristia	310
Publius Vergilius Maro. Aeneis.....	315
Quintus Horatius Flaccus. Carmina	318
Gaius Valerius Catullus. Carmina	322
Titus Lucretius Carus. De rerum natura.....	327
Gaius Salustius Crispus. Bellum Catilinae	329
Nicolai Hussoviani carmen de statura feritate ac venatione bisontis.....	332
Gaudeamus.....	337
Ave, Maria.....	339
Pater noster.....	339
Credo.....	339
Клятва Гіпократа в оригіналі (іонійським діалектом старогрецької мови)	340
Словник крилатих виразів.....	344
Латинсько-український словник.....	353
Українсько-латинський словник	431

Навчальне видання

ВОЛОЩУК Марія Володимирівна
ВОЛОЩУК Василь Михайлович
САФРОНЯК Олексій Васильович

ЛАТИНСЬКА МОВА

Підручник

За загальною редакцією М. Волощук

Видання третє, доповнене

Редактор *Мар'яна Михалюк*
Комп'ютерне верстання *Наталії Лобач*
Обкладинка *Василя Рогана*

Формат 60×84/16. Умовн. друк. арк. 27,7. Тираж 300 прим. Зам.

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.